

Měsíčník Host
Literatura, kultura, společnost
duben 2024
125 Kč

● 4

TÉMA

Ne-lidská teorie
První filozofie
po internetu

KONTEXTY

Tomáš Prokůpek
Chudí kreslíři
příběhů

KRITIKA

Michaela Škultéty
Rijneveld: Ty moje
skvostné zvířátko

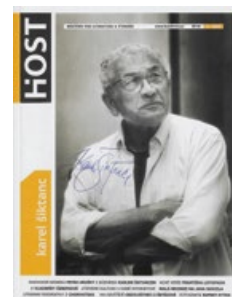
HISTORIE

Magdaléna Platzová
Komu patří Bruno
Schulz?

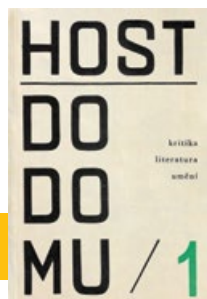

SZCZYGIEŁ
O SVĚTĚ BYCH
PSAL I KŘÍDOU
NA PLOT

HOST Už více než sto let

Měsíčník Host | Literatura, kultura, společnost

Číslo 4 | 2024, ročník XL

Vyšlo v Brně 15. dubna 2024

Beethovenova 4, Brno, 602 00

tel.: 725 606 144

objednavky@casopishost.cz

www.casopishost.cz

Vydává Spolek přátel vydávání časopisu Host

(IČ 48 51 48 53),

s laskavou finanční podporou

Ministerstva kultury ČR

a statutárního města Brna

Člen sítě kulturních časopisů Eurozine

(www.eurozine.com) EUROZINE

Registrováno Ministerstvem kultury ČR

pod číslem MK ČR E 6632 ISSN 1211-9938

Vychází 10x ročně (kromě července a srpna)

Jan Němec | šéfredaktor

Zdeněk Staszek | zástupce šéfredaktora

Václav Maxmilián | redaktor

Ondřej Nezbeda | redaktor

Frederika Halfarová | produkce

Alena Němcová | jazyková redaktorka

Marek Timko | jazykový redaktor slovenštiny

Matěj Málek | grafická úprava a sazba

David Konečný | fotograf

Lenka Secká | technická redaktorka

Redakční rada | Petr A. Bílek, Petr Borkovec,

Pavel Janáček, Alice Koubová, Ondřej Lipár,

Vratislav Maňák, Tereza Matějčková, Roman Polách,

Anna Pospěch Durnová, Zuzana Říhová, Petr Vizina

Písma | Kunda (Superior Type)

a Atyp (Suitcase Type Foundry)

Papír | ARENA Natural Smooth (100 a 200 g/m²)

a Holmenn (70 g/m²)

Foto na obálce | Michal Mutor

Obraz v pozadí | Magdalena Król

Ilustrace | Veronika Jelinek

Tisk | Tiskárna HRG, s. r. o., Litomyšl

Cena 125 Kč, s předplatným 99 Kč

Předplatné na www.h7o.cz/predplatne

nebo telefonicky na čísle 775 995 695:

tištěné roční 990 Kč, tištěné půlroční 550 Kč,

tištěné ISIC/ITIC 790 Kč, elektronické 590 Kč

Distribuuje Kosmas, s. r. o., Praha

a První novinová společnost, a. s., Praha

Zasílání předplatného zajišťuje firma

SEND Předplatné, spol. s r. o., Praha

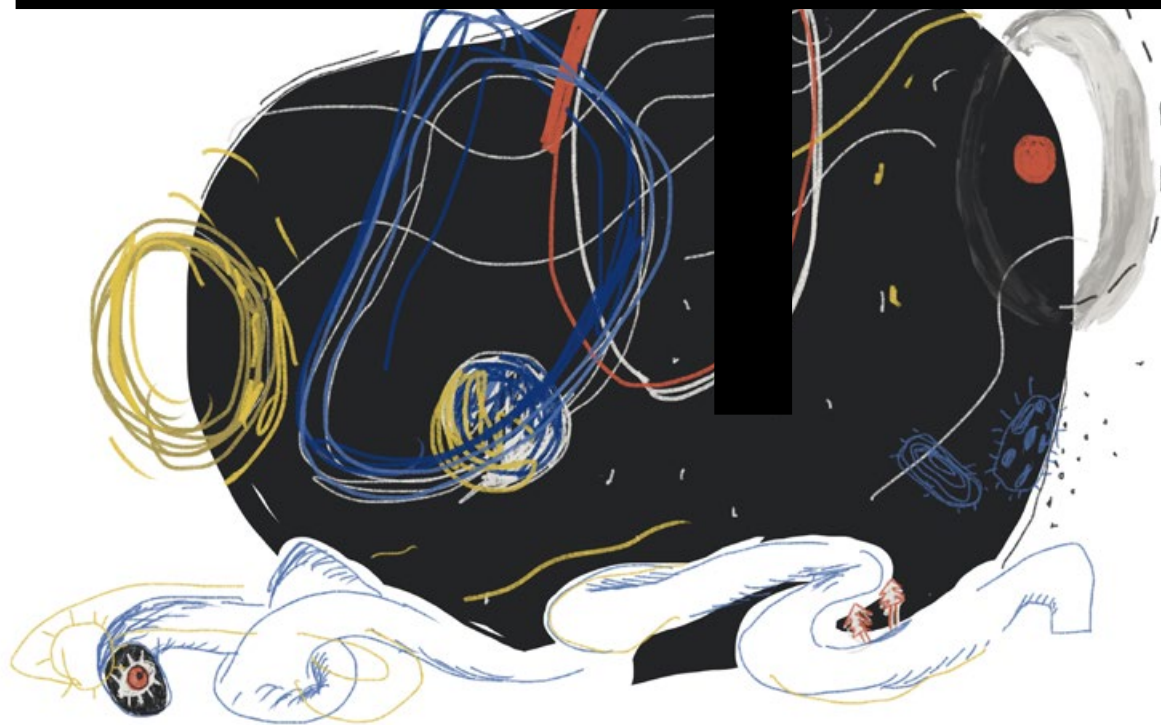
SVATBA SVĚTŮ

Jan Němec

Svět sám se sebou nedokáže vydržet, říká polský spisovatel a novinář Mariusz Szczygiel v titulním rozhovoru dubnového *Hosta*. Proto potřebuje literaturu, doplňuje. Je to myšlenka stará jako umění samo: skutečnost potřebuje svého druhého, svou ne-skutečnost. Ale k čemu? Nejde jen o to, že se díky svému zdvojení — už od dob jeskynních maleb — stává snesitelnou; nebo alespoň snesitelnější. To by byla nietzscheovská myšlenka: „Umění máme, abychom nezemřeli na pravdu.“ Jde však o něco hlubšího, než je útěcha (o té se můžete dočíst v druhém rozhovoru čísla): skutečnost se nějakým tajemným způsobem stává úplnou až díky svému zobrazení. Od doby, co evoluce na této planetě vynalezla reflexivní vědomí, svět sestává ze světa tam venku a ze světa zde uvnitř. Teprve jejich svatba — ať už prostřednictvím umění, či mimo ně — je oslavou života. Jelikož k tomu jaro jako obvykle přináší bohatý důkazní materiál, vezměte si dubnový *Host* někam ven a ponořte se s ním dovnitř.

OHLÉDNUTÍ

- 6 Martin Stöhr: Uvidět živýho bleska. Za básníkem Pavlem Zajíčkem (1951—2024)

OSOBNOST

- 11 O světě bych psal i křídou na plot. S Mariuszem Szczygielmem o reportáži, Instagramu a fěrové hře

KONTEXTY

- 20 Tomáš Prokůpek: Chudí kreslíři příběhů. Jak přežít jako český komiksový tvůrce

TÉMA NE-LIDSKÁ TEORIE

- 30 Magdaléna Michlová: Solidarita s planetou, bakteriemi a vším ostatním. O možných světech a nových perspektivách
34 První filozofie po internetu. S filozofem, kurátorem, spisovatelem a pedagogem Václavem Janoščíkem o mantinelech nové kritické teorie, mediálním ekosystému filozofie a snaze myslet společně
40 Vít Bohal: Oddělit význam od slávy. O posthumanismu, minulosti a podobách lidství

- 44 Tereza Stöckelová: Společnost je mrtvá, ať žijí antropocénní kolektivy! O moderních hranicích, ontologickém pašeráctví a formách propojení

ROZHOVOR

- 48 Nehodlám zuřit, až se bude moje světlo tmít. S kanadským historikem a spisovatelem Michaelem Ignatieffem o útěše, reflexi života v tradici a střelbě na filozofické fakultě

ESEJ

- 54 Benjamin Slavík: Za estetickým prožitkem v literatuře. Čím se při četbě Marka Torčíka „opatlala“ Eva Klíčová?

BELETRIE

- 62 **ateliér** Dana Kyndrová
63 **básnička čísla** René Karabaš: Mámin porcelán se plní jarním tajemstvím
71 **povídka** Petr Čichoň: Boží rottweiler
74 **nová jména** Lukáš Němeček: Korespondence tichých signálů

HISTORIE

- 78 Magdaléna Platzová: Komu patří Bruno Schulz? Nad novou biografií o stále neznámém Brunu Schulzovi

KRITIKY

- 86 Lucas Rijneveld: Ty moje skvostné zvířátko (Michaela Škultéty)
- 88 Iva Hadj Moussa: Těžké duše (Kryštof Eder)
- 90 Carlo Ginzburg: Dřevěné oči. Deset úvah o distanci (Josefína Formanová)

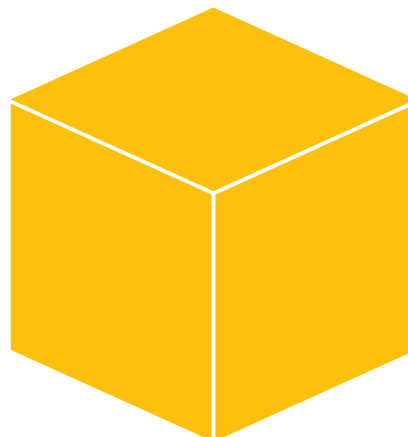
RECENZE

- 92 Maria Turtschaninoff: Usedlost (Daniela Mrázová)
- 93 In Koli Jean Bofane: Konžská matematika (Lucie Němečková)
- 94 Katěrina Gordějevová: Odnos můj žal (Jan Chalupník)
- 95 Artem Čech: Bod nula (Tomáš Erhart)
- 96 Pavel Zajíc: Vážný román (Libor Staněk II.)
- 97 František Dryje: Muriel vrtá mrtvou hlavu (Roman Polách)
- 98 Timothy Garton Ash: Evropa, náš domov. Od vylodění v Normandii po válku na Ukrajině (Zdeněk Staszek)
- 99 Michael Ignatieff: O útěše. Jak žít s nadějí v temných časech (Jan Němec)
- 100 Pavel Hošek: Evangelium podle Bohumila Hrabala (Zdeněk A. Eminger)
- 101 Věra Nováková: Každý krok je volba (Josef Chuchma)

SLOUPKY

- 4 **názor** Zdeněk Staszek: Knižní optimalizace
- 9 **fejton** Marek Torčík: Zahrada
- 19 **perspective** Michelle Woods: První český queer román
- 19 **hranice** Alena Machoninová: Květinou proti režimu
- 27 **federácia** Tomáš Hučko: Slovenské selanky
- 46 **švenk** Klára Vlasáková: Největší tajemství
- 46 **štych** Marta Ljubková: Jaký si to uděláš...
- 47 **manuál** Frederika Halfarová: Manuál k Taylor Swift
- 53 **šeps** Tereza Bonaventurová: Bienále účetních
- 53 **beat** Julia Pátá: Nebát se černé skříňky
- 103 **atašé** Martin Svoboda: Trumpovský Prequel
- 108 **memé** Jakub Jetmar: Kdo ti vezme míry

- 5 **zprávy**
- 84 **madlenka Eliho Beneše**
- 102 **rozečteno** Tipy redakce

AŽ PŘÍLIŠ LIDSKÉ

Knihovna Harvardovy univerzity oznámila, že nechá znovu svázat jednu knihu ze svého archivu: je totiž vypravena v lidské kůži. Problém přitom netkví v materiálu, ale ve skutečnosti, že jeho původní „majitelka“ nedala ke knihařskému užití svolení.

Když francouzský romanopisec Arsène Houssaye v roce 1879 vydal filozofickou knihu *Des Destinées de l'Âme* (Osudy duše) o duševním a posmrtném životě, daroval její výtisk mimo jiné i svému příteli, lékaři Ludovicu Boulandovi. „Kniha o lidské duši si zaslouží lidský přebal,“ poznamenal prý Bouland a obalil ji kůží mrtvé ženy z psychiatrické nemocnice, kde tehdy pracoval. Do držení Harvardovy univerzity se dostaly *Osudy duše* po Boulandově smrti v roce 1934 a materiál knižního přebalu byl potvrzen až o osmdesát let později. „Jsou to dobré zprávy pro fanoušky antropodermické bibliologie [knihvazačství do lidské kůže, pozn. red.], bibliofily a kanibaly,“ komentovala to tehdy univerzita s odkazem na skutečnost, že podobná knihařská praxe nebyla v devatenáctém století až tak neobvyklá. V prohlášení z tohoto roku se knihovna za žertovný tón omluvila a přislíbila, že z knihy lidský obal odstraní: je totiž dehumanizující vůči neznámé zesnulé.

ČAS ČÍST

Knihkupectví Perelandra v coloradském městě Fort Collins vypsalo nezvyklý rezidenční program: necílí na spisovatele nebo překladatele jako většina stipendií, ale na čtenáře. Vybraný čtenář či čtenářka bude mít po tři měsíce v knihkupectví jedinou povinnost — číst si. Není nutné psát esej, moderovat panelovou diskusi ani uspořádat přednášku, ale prostě si užívat knihy. „Příliš se soustředíme na produkci,“ říká autor stipendia Joe Braun. Idea rezidentního čtenáře by podle něj měla narušit cyklus „produkovat, konzumovat, produkovat, konzumovat“ a vytrhnout lidi i knihy ze spotřebního rytmu a připomenout,

že literatura se dá prožít i jinak než jako zboží. Ale ještě než se někdo začne hlásit: stipendium nabízí padesát dolarů měsíčně na knihy a dalších padesát dolarů na kávu.

„VÍC UŽ TOHO NENÍ“

Deset let po smrti nobelisty a předního představitele magického realismu Gabriela Garcíi Márqueze dorazilo do knihkupectví jeho poslední nevydané dílo. Novela *Uvidíme se v srpnu* přitom podle přání autora neměla nikdy vyjít. Kniha byla přeložena do třiceti jazyků včetně češtiny. V Madridu ji uvedli Márquezovi synové Rodrigo a Gonzalo.

Uvidíme se v srpnu na zhruba sto stranách vypráví příběh čtyřicátice Any Magdaleny Bach, která jednou ročně navštěvuje hrob své matky na jednom karibském ostrově. Při této příležitosti si vždy najde milence na jednu noc — chce si ulevit od rodinného života, nasát vzrušení, ale kromě toho nalézá i zklamání a hořkost.

Gabriel García Márquez — nebo Gabo, jak se mu často familiárně přezdívalo — začal na rukopise *Uvidíme se v srpnu* pracovat už na konci devadesátých let. Veřejnost se s textem mohla seznámit například během autorského čtení v Madridu v roce 1999 a následně z ukázek zveřejněných ve španělském deníku *El País* nebo americkém časopise *The New Yorker*. Márquez však dal později projekt stranou, aby se mohl věnovat svým pamětem *Žít, abych mohl vyprávět* a románu *Na paměť mým smutným courám*. K *Uvidíme se v srpnu* se vrátil až o pár let později, v době, kdy už mu ubývalo mentálních a psychických sil. Márquez zápolil s demencí a zhoršující se pamětí.

Na rukopise pracoval Márquez ještě v roce 2010, podle agentky Carmen Balcells a redaktora Cristóbalu Pery jej neustále přepisoval, proškrtával a v poslední fázi života už prý ani nechápal vyprávění vlastního díla. „Byla to pro něj terapie, protože byl pořád schopný něco tvořit s papírem a perem,“ říká Pera. „Ale nebylo mu dáno to dotáhnout do konce.“

Když Pera Márqueze přemlouval, aby dal svolení k vydání, spisovatel odmítl. Podle redaktorů i nakladatelů byl Gabriel García Márquez perfekcionista, kterému

při přípravě rukopisů ke knižnímu vydání neunikla žádná změna v interpunkci nebo sazbě a který by do světa nepustil nic, s čím by nebyl naprosto spokojený. Tohoto přístupu se držel do konce života.

Po jeho smrti tak 769 rukopisných stran *Uvidíme se v srpnu* skončilo v archivech University of Texas (tamní Harry Ransom Center se specializuje na badatelskou správu literárních pozůstalostí). V případě Gabriela Garcíi Márqueze šlo o výjimečnost: kromě puntičkářství byl proslulý i tím, že všechny verze, poznámky a někdy i dopisy, které neměly být publikovány, nenávratně ničil. Dokonce mu s tím pomáhali i jeho synové, když byli malí.

A paradoxně to jsou právě synové Rodrigo a Gonzalo, kdo stojí za vydáním poslední Gabovy knihy. Je to „akt zrady“, přiznávají otevřeně v předmluvě k *Uvidíme se v srpnu*. O vydání rukopisu začali diskutovat před dvěma lety, po konzultaci s literárními vědci nebo zmíněným redaktorem Cristóbaelem Perou. „Bylo to mnohem lepší, než jak jsme si text pamatovali,“ vysvětluje starší ze synů Rodrigo García důvody, proč se rozhodli nerespektovat otcovo přání. Mezi další patří i Márquezův špatný zdravotní stav ke konci života. „Gabo pozbyl schopnost tu knihu posoudit,“ říká Rodrigo pro *The New York Times*. „Víc už toho v archivu není.“

Výsledná kniha je pak kompromisem mezi několika verzemi a spoustou drobných zásahů, které Gabo v textu dělal. Editori nicméně ubezpečují, že se do novely nedostalo nic, co by do ní nenapsal nějakým způsobem samotný autor. Zároveň však bratři Garcíové přiznávají, že nejde o nejlepší Márquezův text. Jde spíše o příspěvek k celému spisovatelovu dílu, rozšiřuje jej o nové pohledy a motivy: například jde o jeho první knihu, v níž je protagonistkou žena.

První recenze *Uvidíme se v srpnu* mluví o něčem podobném. Recenze v *The New York Times* soudí, že synové „patrně přecenili hodnotu příběhu, zřejmě kvůli sentimentálnímu obdivu k otci“. *The Guardian* zase píše, že krátká kniha působí jako „zašlý suvenýr, oprýskaný, ale cenný pro svou spojitost s úžasným imaginárním světem, který Márquez vytvořil na vrcholu sil“. Recenze se víceméně shodují, že kniha ani příliš nezastírá svou podstatu — je to spíše návrh prózy než próza samotná —, nicméně kvůli jejímu autorovi a jeho dílu má cenu ji číst.

-zst-

Za básníkem Pavlem Zajíčkem (1951—2024)

UVIDĚT ŽIVÝHO BLESKA

Martin Stöhr

O SVĚTĚ BYCH PSAL I KŘÍDOU NA PLOT

Text Vratislav Maňák
Foto Michał Mutor

Novinář Mariusz Szczygiel v Česku před patnácti lety sehrál roli polského kulturního ambasadora. Mimořádný úspěch jeho knihy *Gottland* o českých osudech ve dvacátém století totiž probudil i tuzemský zájem o svérázný žánr literární reportáže, která v sobě kombinuje fakta s povídkovou formou a která má v Polsku — na rozdíl od Česka — mnohem silnější tradici. Její principy nyní Szczygiel ohledává v nové esejistické knize *Fakta musí zatančit*, rozhovor jsme ale nevedli jen o ní.

měsíce. Já teď mohu vlastnit ten něčí život. Knihu nebo hudební nahrávku si může koupit a vlastnit kdokoli, ale originální umělecké dílo mohu vlastnit pouze já. Pokud se nerozhodnu, že ho nechám ostatním. Možná je v tom nějaká zvrácenost, perverze.

Navíc mám nápad na knihu, která může být trochu obtížná. Rád bych napsal reportáž o konceptuálním umění. Takovou, která by obyčejnému člověku umožnila pochopit, co umělce tlačí k určitým gestům — a v ideálním případě by tato reportáž slovo „umění“ vůbec neměla obsahovat. Nevím, jestli se to podaří, ale koketuji s touto myšlenkou.

Avizovaný druhý díl svého osobního průvodce po Praze — první měl u polského publika velký úspěch — tedy už máte hotový. Bohužel ne. Musel bych zase nějakou dobu v Praze bydlet, a na to při svých povinnostech nemám šanci. Jediné, co si dovolím, je navštívit dlouholetou překladatelku mých knih do češtiny, překladatelkou legendu Helenu Stachovou. Jsme si velmi blízcí. Musím přiznat, že i díky ní jsem dospěl k přesvědčení, že mé psaní je plnokrevná literatura.

Nedá mi to vám tu otázku nepoložit.

Beletristickou ambici jste nikdy neměl?

Dokážu vymyslet možná jeden odstavec, pak mám problém. Zkoušel jsem to a vyšel z toho pouhý kýč. Kromě toho, prosím vás, když vymyslíte celý román, berete za něj odpovědnost. To spisovatel nebo spisovatelka je bohem svých postav a tvůrcem svého kosmu, a pokud někdo není génius ve vytváření vesmírů, hned se to projeví. V literatuře faktu ale nejsem Bůh, jsem jenom služebník svých postav, jsem ve službách života někoho jiného a díky tomu můžu říct: „Za to nemůžu já, za to může jenom život!“

Kdybych si vymyslel, že osmnáctiletý Zdeněk Adamec z Humpolce nastoupil do vlaku jménem Jan Palach, aby se dostal do Prahy a po čtyřiatřiceti letech od Palacha si svůj čin zopakoval pod Národním muzeem, byl by to kýč [*Adamcův příběh je součástí knihy Gottland — pozn. red.*]. Ale jestli Zdeněk opravdu nastoupil do vlaku Jan Palach, tak to není kýč, to je život!

Za životem se ohlíží vaše zřejmě nejintimnější kniha *Projekt: pravda*. V ní mimo jiné připomínáte i pozapomenutého českého spisovatele Jana Herbena, který předvídal,

že po většině z nás na světě nakonec nezůstane jediné slovo. To pomýšlení vás od psaní nikdy neodrazovalo?

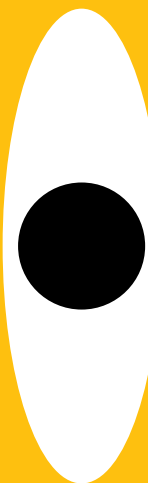
Doufám, že nejsem takový narcis, abych si myslel, že po mně něco zůstane i za sto let. Vidím, kolik spisovatelů bylo velmi módních, stejně jako jsem v posledních patnácti letech módní já v Polsku, a dnes je nikdo nečte. Zmíněná paní Stachová překládala do češtiny Kazimierze Brandyse, Stanisława Dygata nebo Tadeusze Konwického. To byly první hvězdy polské literatury, velcí a nadaní spisovatelé. Dnes se nečtou vůbec. Mluvím s knihovníky — knihy těchto pánů jsou z knihoven vyřazovány pro malý zájem. Každá doba má svou literaturu a nadčasových géniů je na světě málo. Takže jsem rád, že mohu vést dialog se svým časem. To mi naprosto stačí.

To, co po nás podle Herbena zbude, je maximálně krásný letní den. Máte představu nebo přání, jak by měl vypadat den, který tady jednou zůstane po vás?

Atť je to jeden den na světě bez války. Ale to je spíše nemožné. Takže ze mě nezůstane nic. ●

Mariusz Szczygieł (nar. 1966) je polský spisovatel a literární reportér. Vyrůstal v dolnoslezské Złotoryji, na Varšavské univerzitě vystudoval žurnalistiku. Reportáží se věnuje od konce osmdesátých let, dvě dekády působil v *Gazetě Wyborczej*. Za reportážní soubor *Gottland* (polsky 2006, česky Dokořán, Jaroslava Jískrová — Máj, 2007) obdržel Evropskou knižní cenu i cenu českého ministerstva zahraničí *Gratias Agit*, za reportážní soubor *Není* (polsky 2018, česky Dokořán, Jaroslava Jískrová — Máj, 2019) získal hlavní polskou literární cenu Nike. Spolu s reportérským kolegou Wojciechem Tochmanem ve Varšavě založil a provozuje kulturně-vzdělávací centrum Institut reportáže.

www.anchor.fm/casopishost

Nový podcast
FASCINACE

Reportážní rozhovory
Ivany Myškové o tom, co autory
přitahuje, provokuje a děsí.

Na Spotify a dalších
platformách.

MEZINÁRODNÍ FESTIVAL POPULÁRNĚ-VĚDECKÝCH FILMŮ

23-28/4

Greetings
from

ANEO 59

Olomouc

2024

INTERNATIONAL FESTIVAL OF SCIENCE DOCUMENTARY FILMS

CHUDÍ KRESLÍŘI PŘÍBĚHŮ

Tomáš Prokůpek

Z nedávno rozdaných cen Muriel i médií se může zdát, že český komiks je na vzestupu a v dobré kondici. Je tomu tak po estetické, tvůrčí i myšlenkové stránce, ovšem ne už po té existenční. Mezi lidmi působícími v kultuře je stále zřetelněji cítit nespokojenost s nedůstojnými podmínkami, za kterých musí řada kreativních profesí pracovat, a tato diskuse se nevyhýbá ani komiksu. Česká komiksová scéna se však na rozdíl od jiných s podfinancováním potýká už tři dekády a po celou tu dobu hledá cesty k řešení vlastního živobytí.

Komiks měl a do jisté míry stále má pověst primárně komerční tvůrčí disciplíny. Když ale v roce 1989 skončil státní socialismus, paradoxně se velmi rychle ukázalo, že téměř žádný komiks tvořený českými autory nedokáže fungovat na čistě komerční bázi. Několik specializovaných komiksových časopisů, které vznikly na přelomu osmdesátých a devadesátých let, mělo zpočátku velmi optimisticky nastavenou jak výši nákladu (od několika desítek tisíc až po dvě stě tisíc kusů), tak i výši honorářů (obvykle mezi patnácti sty až dvěma tisíci korun za stranu). Tyto parametry byly dány především zkušeností s vydáváním knih a časopisů v předchozím období, kdy ovšem tržní mechanismy v podstatě nefungovaly. Proto — a také kvůli hospodářské transformaci, skokové inflaci, rozpadu federace a dalším faktorům — všechny tyto nové časopisy během krátké doby zanikly. Jednoduše se ukázalo, že český jazykový prostor je pro tento druh produkce příliš malý. Specializované časopisy přitom v západních zemích představovaly po většinu dvacátého století základní stavební prvek tamních komiksových scén — právě v nich se rodili úspěšní hrdinové a série, kteří se teprve poté dočkali i samostatných publikací.

Komiks psaný a kreslený českými tvůrci tedy po většinu devadesátých let okrajově živořil v dětských a mládežnických časopisech, které se navíc také musely s různou mírou úspěšnosti vypořádávat s novými ekonomickými podmínkami i dravou konkurencí v podobě západní popkultury. Poněkud nečekaně tak byla situace zdejšího komiksu dosti podobná té za časů státního socialismu, jen ideologické tlaky byly nahrazeny těmi ekonomickými. Přesto se po roce 2000 začala domácí komiksová scéna postupně probouzet. Důležitou roli přitom sehrála vlna komiksových fanzinů. V ní se etablovala tvůrčí generace, která byla zvyklá tvořit zadarmo — psaní a kreslení komiksů pro ně představovalo svobodný prostor, v němž sice bylo třeba rezignovat na honoráře, zato však nebylo nutno vycházet vstříc očekáváním nakladatelů ani čtenářů. Zároveň to ovšem znamenalo, že tito autoři mohli publikovat jen krátké příběhy a že pro ně komiks představoval pouze časově náročné hobby.

Dnes jsme naštěstí o dost dál a česká komiksová scéna působí na první pohled stabilizovaně: každý rok vyjde několik kvalitních grafických románů, z nichž některé se následně daří vydávat také v zahraničí, žánrová pestrost těchto prací je značná

a dříve nevídaná, udělují se zavedené obrovské ceny, komiksovou tvorbu je už nějaký čas možno oficiálně studovat na univerzitách a velikost (nejen) finanční podpory ze strany státních i dalších veřejných institucí se s tou z devadesátých a nultých let nedá srovnat. Velmi aktivní je nejmladší generace autorů, kteří už nepamatují ani socialistický suchopár, ani klopýtavé ožívání na počátku nového milénia, a tak celkem přirozeně očekávají, že za svou náročnou práci dostanou alespoň trochu adekvátní finanční odměnu. Základní potíž, jíž je příliš malý trh, ovšem nikam nezmizela, a tak je pozice českého komiksu stále velice křehká.

Jeho fungování i dnes umožňuje především odhodlanost tvůrců věnovat se komiksům bez ohledu na to, že v některých jiných kreativních disciplínách by za stejný objem práce mohli získat výrazně větší odměnu. Všichni autoři přitom hledají strategie, jak skloubit radost z komiksové tvorby s placením oněch pověstných, byť dnes už imaginárních složenek. Rozhodně přitom neexistuje jedna ideální osvědčená cesta a každý scenárista a kreslíř hledá tu vlastní, většinou propojující několik různých možností.

SLÁVA DĚTSKÝCH ČASOPISŮ

Dlouho relativně dobře fungovala možnost publikovat komiksy časopisecky,

protože redakce periodik obvykle platily za stránku o poznání více, než kolik bylo možné získat za stranu rozsáhlého grafického románu vydaného knižně. Znamenalo to ale soustředit se na tvorbu pro děti a mládež, protože právě jim byla a je většina časopisecky publikovaných komiksů určena. A samozřejmě se vždy jednalo o soubor o relativně malou niku, do níž se vejde jen omezené množství autorů.

Klíčovou platformu v tomto směru dlouhodobě představuje *Čtyřlístek*, jenž vznikl už v roce 1969 a v současnosti představuje jediné specializované periodikum zaměřené výhradně na kreslené příběhy domácí proveniencí. Ostatně například scenáristka a kreslířka Lucie Lomová (nar. 1964), dnes oceňovaná za tvorbu pro dospělé čtenáře, publikovala ve *Čtyřlístku* po celá devadesátá léta svůj známý cyklus o myšáčkách Anče a Pepíkovi a jen tato aktivita jí stačila k dostatečnému příjmu. Potíž je ovšem v tom, že výše honorářů se ve *Čtyřlístku* od roku 1989 fakticky nezměnila, zatímco životní náklady se zvedly přibližně desetinásobně. Ačkoli do tohoto časopisu přispívají pouze kreslíři používající groteskní linku, což je pro zkušeného výtvarníka přece jen časově méně náročné než realistická stylizace, musejí i tito tvůrci hledat způsob, jak si další peníze obstarat jinde. Redakce *Čtyřlístku* dnes naštěstí od přispěvatelů kupuje výhradní licenci pouze na omezenou dobu, a tak

SOLIDARITA S PLANETOU, BAKTERIEMI A VŠÍM OSTATNÍM

Magdaléna Michlová

PRVNÍ FILOZOFIE PO INTERNETU

Rozhovor s Václavem Janoščíkem

ODDĚLIT VÝZNAM OD SLÁVY

Vít Bohal

SPOLEČNOST JE MRTVÁ, AŽ ŽIJÍ ANTROPOCÉNNÍ KOLEKTIVY!

Tereza Stöckelová

NE-LIDSKÁ TEORIE

Ilustrace Veronika Jelinek

Nejpozději od covidu už to není žádné tajemství. Svět prostě nemáme pod kontrolou — a teplejší planeta naznačuje, že nikdy mít nebudeme. Je to pohlevek nabubřelosti lidské civilizace a zároveň otázka pro filozofii a teorii: jak se vztáhnout k realitě, když odstavíme člověka na boční kolej? Mohou a chtějí nám ne-lidé — stromy, internet, mraky, opice — něco říct, něco nás naučit? Filozofie tyto otázky vzala vážně. A našla hyperobjekty, prostory kooperace a možná i staronového člověka.

SOLIDARITA S PLANETOU, BAKTERIEMI A VŠÍM OSTATNÍM

Magdaléna Michlová

Okraje filozofie, sociální teorie a kultury posledních dvacet let bzučí tajemnými termíny jako spekulativní realismus či objektově orientovaná ontologie. Pestrá směsice myšlenkových směrů a konceptů vyvěřela z přesvědčení a možná i poznání, že západní myšlení na uchopení a pochopení světa prostě nestačí: realita se nechce nechat uchopit. Solidaritu s ne-lidským pojednává ve svých knihách i britská nebinární ikona Timothy Morton, možná nejznámější postava „spekulativního obratu“.

S filozofem, kurátorem, spisovatelem a pedagogem Václavem Janoščíkem o mantinelech nové kritické teorie, mediálním ekosystému filozofie a snaze myslet společně

PRVNÍ FILOZOFIE PO INTERNETU

Text Zdeněk Staszek

Pravidelný návštěvník galerií a uměleckých výstav si toho nemohl nevšimnout: prostor umění se čím dál častěji proměňuje v laboratoř komunikace, tvorby a kooperace s rostlinami, životním prostředím, technologiemi nebo budovami. Takový přístup vyvěrá a zároveň úzce spolupracuje s vějířem teorií označovaných za spekulativní. V českém prostředí se jejich zpřístupňování autorsky, editorsky i kurátorsky věnuje filozof Václav Janoščík.

ODDĚLIT VÝZNAM OD SLÁVY

Vít Bohal

Věci, technologie, klima nebo viry čím dál hlasitěji promlouvají do politiky. Jejich vliv na lidskou společnost je nezpochybnitelný do té míry, že bychom je dle některých teoretických přístupů měli brát coby přímé aktéry životní zkušenosti, nikoli jako její kulisy či předměty. S tím však vyvstává zapeklitá otázka: Co tedy s lidstvím? Na to se už léta snaží odpovědět posthumanismus, do něhož se přes všechny snahy lidské stále vrací. Třeba z minulosti.

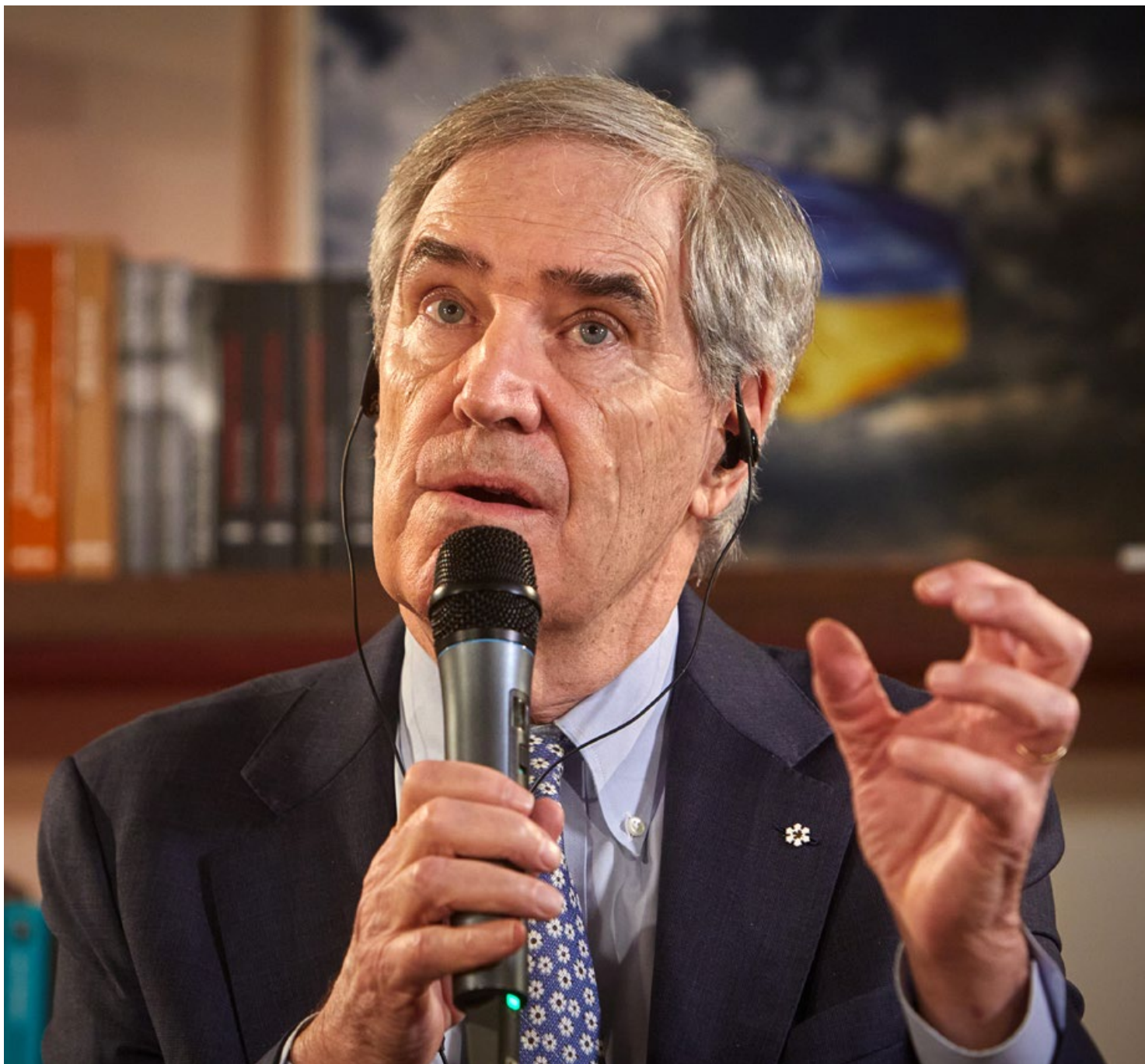

**S kanadským historikem a spisovatelem Michaellem Ignatieffem
o útěše, reflexi života v tradici a střelbě na filozofické fakultě**

NEHODLÁM ZUŘIT, AŽ SE BUDE MOJE SVĚTLO TMÍT

Text Petr Vizina
Foto Ondřej Němec

Líbezná ráno v kulisách barokní Prahy slibuje konejšivý rozhovor o vznešenosti útěchy. Bývalý politik a rektor Středoevropské univerzity Michael Ignatieff ale v souvislosti se svou knihou o útěše mluví o porážce v politice, neshodách s vlastním bratrem, hněvu vůči radikálnímu sekularismu i o vášnivém nesouhlasu s proslulou básní Dylana Thomase o umírání.

Na počátku knihy o útěše zmiňujete, že vás k tématu přivedla meditace nad žalmy.

Působí ale daleko naléhavěji než jen coby úvaha nad Bibli. Kde mělo osobní pátrání po útěše počátek?

Za jeden z počátků knihy považuji covidovou katastrofu. Obrazy z italského Bergama, jak vojenské nákladní vozy odvázejí rakve s mrtvými, budily hrůzu. Zaujala mě však tvořivost, kterou lidé na zoufalství a strach zareagovali. Rotterdamská filharmonie z domova odehráli online Beethovenovu *Devátou symfonii*, to bylo něco úžasného. Nebo ty Italky, které během lockdownu organizovaly zpívání na balkonech! Pokud jde o mě

osobně, pak byla na počátku snaha vyrovnat se s mým náboženským původem. Otec byl pravoslavný věřící, příliš o tom nemluvil, ale jako rodina jsme žili v exilu a v tom smyslu pro otce náboženství představovalo část domova. V ortodoxní církvi jsem sledoval domestikované a úspěšné Kanadany, jejichž jazykem byla angličtina, jak během bohoslužeb mluví rusky a modlí se církevní slovanštinou. Náboženství dodával nesrozumitelný jazyk ohromně tajemnou atmosféru.

Byla to tedy snaha vyznat se sám v sobě?

A v mých životních neúspěších. Říct, že jsem jako politik doma v Kanadě

neuspěl, je slabé — utrpěl jsem drtivou porážku. Přes své neúspěchy jsem se, jak se říká, dokázal přenést a byl jsem rád, že se politikou nemusím zabývat. Jenže mé politické nezmary mě konfrontovaly s tím, jak je ve vztahu k útěše důležité být pravdivý. Chlácholil jsem se, že jsem dělal, co jsem mohl, jenomže to nestačilo. Selhání otevírající otázku po vztahu mezi pravdou a útěchou je myslím další z kořenů knihy. A ještě jedna věc mě zajímala, totiž způsob, jakým celý život napravujeme napáchané škody. Třeba v partnerském životě. Neustále se snažíme svůj život látat dohromady a zcelovat rány, což je podle mého ten

ZA ESTETICKÝM PROŽITKEM V LITERATUŘE

Benjamin Slavík

Otázka byla položena: Jak vůbec psát o literatuře? Přibližně v posledním půlroce lze v tuzemských literárněkritických výstupech pozorovat zvláštní napětí; jednotliví autoři nehodnotí pouze literární díla, ale rovněž reagují na práce svých kolegů. A objevuje se nám zde tím pádem věčný boj mezi formalisty a kulturology. Tento spor se však nedostává k podstatě věci, a tou je, co činí literaturu a její četbu tak výjimečnou.

G HMP

27. 3. – 25. 8. 2024

MĚSTSKÁ KNIHOVNA, 2. PATRO
MUNICIPAL LIBRARY OF PRAGUE
2ND FLOOR

Heribert Fischer-Geising, *Portrét Hildegard*, 1931, olej, plátno, se svolením Freital Municipal Collections

Nové realismy

New realisms

**RENÉ
KARABAŠ**

Básnířka čísla

**LUKÁŠ
NĚMEČEK**

Nová jména

**PETR
ČICHOŇ**

Povídka

**DANA
KYNDROVÁ**

Ateliér

Básniřka čísla

René Karabaš

René Karabaš (nar. 1989) je bulharská spisovatelka, scenáristka, dramatička a herečka. Za své herecké výkony získala několik ocenění na domácích i mezinárodních festivalech. Její debutový román *Ta, která zůstala* (*Остайница*, 2018) získal prestižní cenu Eliase Canettiho za literaturu, dostal se do užšího výběru různých národních cen a byl přeložen do mnoha světových jazyků. Zde publikované ukázky pocházejí z poslední autorčiny básnické sbírky nazvané *Zorbova sestřenice* (2020). Autorka vystoupí na festivalu *Literatura žije!*, který se bude konat 22.—28. dubna v Českých Budějovicích.

Povídka

Petr Čichoň

Petr Čichoň (nar. 1969) je básník a spisovatel. Pracoval jako redaktor nakladatelství Votobia, Host a Vetus Via. Od roku 1998 působí ve vlastním architektonickém ateliéru. Vydal romány *Slezský román* (Host, 2011), *Lanovka nad Landekem* (Host, 2020, audiokniha Čtími, 2021, polsky *Kolejka nad Landiekem*, Silesia Progress, 2023). Za *Slezský román* byl nominován na Cenu Josefa Škvoreckého. Svou poezii zhudebňuje a deklamuje za doprovodu loutny. Vydal básnické sbírky *Chilia* (Host, 1995), *Villa diabolica* (Host, 1998, obsahuje CD), *Pruské balady / Preussische Balladen* (Host — Vltavín, 2006, obsahuje CD) — za tuto sbírku byl navržen na Drážďanskou cenu lyriky 2004 — a *Borderline Frau* (*Větrné mlýny*, 2021, obsahuje vinyl 7"). Jeho poezie i próza byly přeloženy do angličtiny, němčiny, maďarštiny, ukrajinštiny a polštiny. Pochází z Hlučínska a žije v Brně.

Nová jména

Lukáš Němeček

Lukáš Němeček (nar. 1993) pochází z valašských Velkých Karlovic, poslední roky žije v Brně jakožto nedostudovaný uměnovědec. Občasný pořadatel událostí ve vsetínském klubu Vesmír a brněnské sklepní scéně Skleněná louka, kde zároveň pracuje. Když zrovna neodjíždí do vzdálených krajin, aby se zase mohl vrátit. Nekonečný hledač. Vydává nepravidelný poetický samizdat *Tři tečky uprostřed*, je členem vratkého muziko-poetického uskupení Hrbatý padá ze schodů.

Ateliér

Dana Kyndrová

Půl století fotografování dokumentaristky Dany Kyndrové (nar. 1955) zanedlouho završí devátá autorská kniha. Pod titulem *Devadesátky* ji vydá nakladatelství KANT a v podobě výstavy uvede Leica Gallery Prague. Se stejnými partnery publikovala fotografa v minulosti již odchod sovětských vojsk z Československa. Nyní připomíná, jejími slovy řečeno, „nejen optimismus po pádu železné opony, ale i neveselý život prostých lidí na Chebsku či Ašsku a v končících uhelných dolech a hutích na Kladensku. Nechybí ani bouřlivé erotické akce a pompézní party... Na pivních slavnostech teče pivo proudem a Češi jsou ve svém živlu“.

Vedle vlastní tvorby se Dana Kyndrová věnuje kurátorské a organizační činnosti. Závěr heslovitého představení autorky nabízí úctyhodnou, byť poněkud komisní rekapitulaci jejích edičních titulů: *Nepolepšitelná víra v lepší budoucnost* (1998), *Per musicam aequo* (1998), *Žena mezi vdechnutím a vydechnutím* (2002), *Odchod sovětských vojsk z Československa* (2003), *Podkarpatská Rus* (2007), *Algerie—Togo* (2009, spolu s matkou Libuší), *Rituály normalizace / Československo 70.—80. let* (2011) a *Rusové... jejich ikony a touhy* (2015). (Josef Moucha)

KOMU PATŘÍ BRUNO SCHULZ?

Magdaléna Platzová

Pro vztah Čechů k polsky psané literatuře je možná typické, že v češtině neexistuje ani jeden životopis mága polského jazyka Bruna Schulze. Vše, co si můžeme přečíst, jsou jeho dvě povídkové knihy a sbírka dopisů. O to důležitější je asi poukázat na novou zásadní knihu Benjamina Balinta *Bruno Schulz. Umělec, vražda a únos historie*, která se na tomto nepříliš oraném poli objevila.

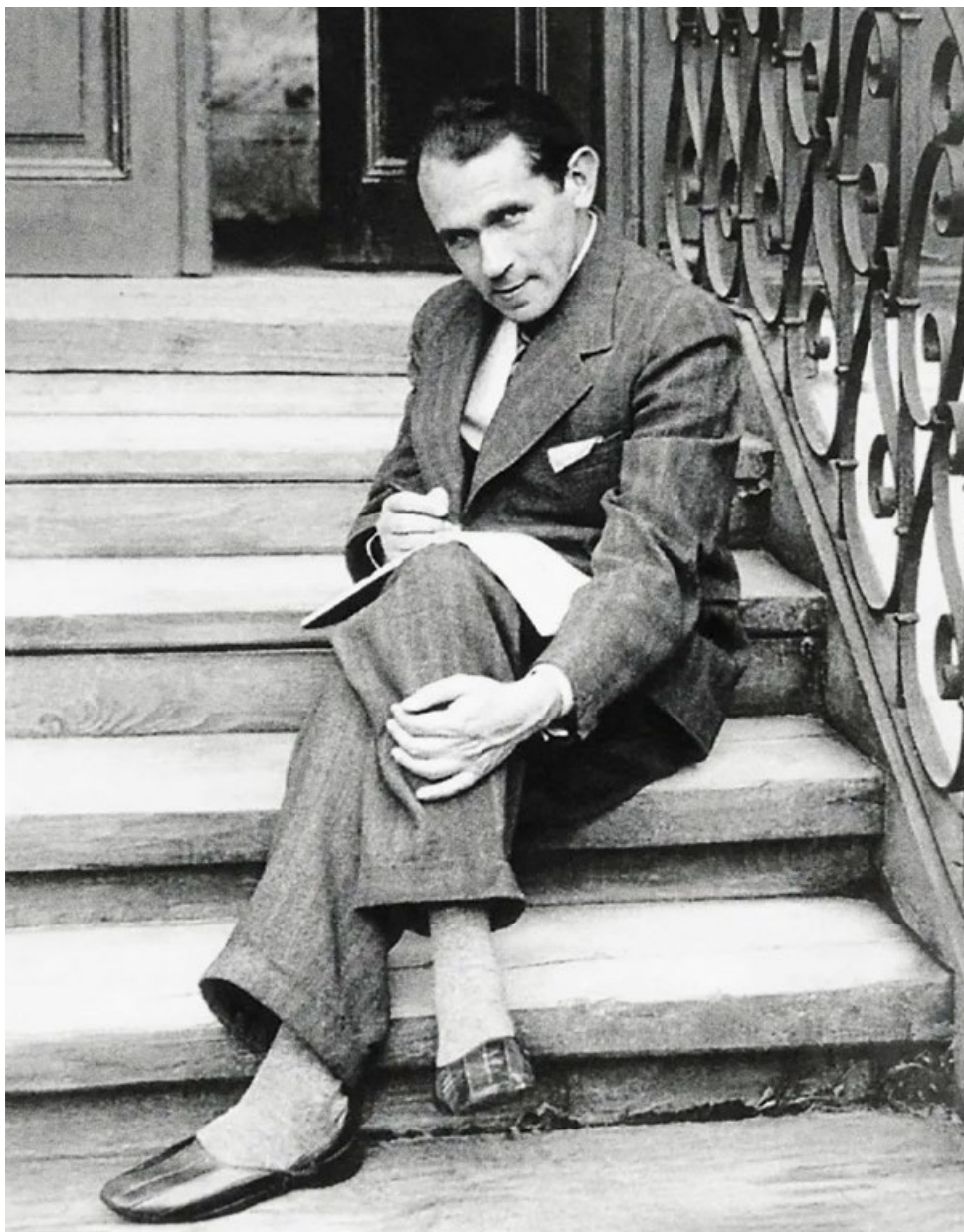
Válečný korespondent Vasily Grossman ve své poválečné reportáži nazvané *Ukrajina bez Židů* napsal: „Strnulost. Ticho. Jeden národ byl zavražděn. Zavraždění jsou po-starší řemeslníci... zavraždění jsou učitelé, krejčí; zavražděny jsou babičky, které uměly zašít punčochy a péct lahodný chléb... a zavražděny jsou babičky, které neuměly nic než milovat svoje děti a vnuky... Toto je smrt národa, který žil po staletí vedle národa ukrajinského, který dřel, hřešil, dělal dobré skutky a umíral vedle něj na jedné a téže zemi.“

Někde v tomto tichu a strnulosti poválečné Haliče zůstal zaklet i osud Bruna Schulze, výtvarného umělce a jednoho z nejvýraznějších moderních spisovatelů polského jazyka. Jeho umělecké nadání, které dodnes působí dojmem zjevení, jej nedokázalo uchránit osudu jednoho z milionu a půl Židů, které na Ukrajině během druhé světové války vyvraždili nacisté s výraznou pomocí ukrajinských milicí UPA.

V Schulzově rodném městě Drohobyči žilo v roce 1938 sedmáct tisíc Židů. Příchodu Rudé armády v srpnu roku 1944 se jich dožilo čtyři sta. A na rozdíl třeba od Prahy, kde židovská kultura zůstala do velké míry zachována, byly stopy židovského života v Drohobyči, jako i jinde na Ukrajině, po válce většinou vymazány. To se týká hřbitovů, synagog a jiných budov, ale i nehmotného dědictví.

Toto je třeba si uvědomit. Ne proto, že by katastrofa holokaustu nějak určovala Schulze jako spisovatele a umělce. Ale abychom pochopili, z jaké hloubky destrukce a zapomnění musí být vyprošťovány zlomky zničených životů, jako byl ten jeho.

Kniha americko-izraelského autora Benjamina Balinta *Bruno Schulz. Umělec, vražda a únos historie (Bruno Schulz. An Artist, a Murder and the Hijacking of History)* v tomto vyprošťování odvedla ohromný kus práce. Je to po základní Schulzově biografii z pera Jerzyho Ficowského, která poprvé vyšla v roce 1967 a pak byla ještě několikrát doplňována, a po nedávno vydaném životopisu výtvarnice a spisovatelky Anny Kaszuby-Dębské nové dílo, které svěžím, ale přitom vyčerpávajícím způsobem na základě všech dostupných pramenů vykresluje Schulzův život a analyzuje jeho umění a psaní, ale zároveň — a v tom se od předchozích životopisů výrazně liší — se dopodrobna zabývá jeho posmrtným osudem. Konkrétně tím, jakou roli v něm sehrál antisemitismus, politické a geopolitické zájmy Polska a Ukrajiny, Schulzova popularita v Americe a také vztah Izraele k dědictví holokaustu.

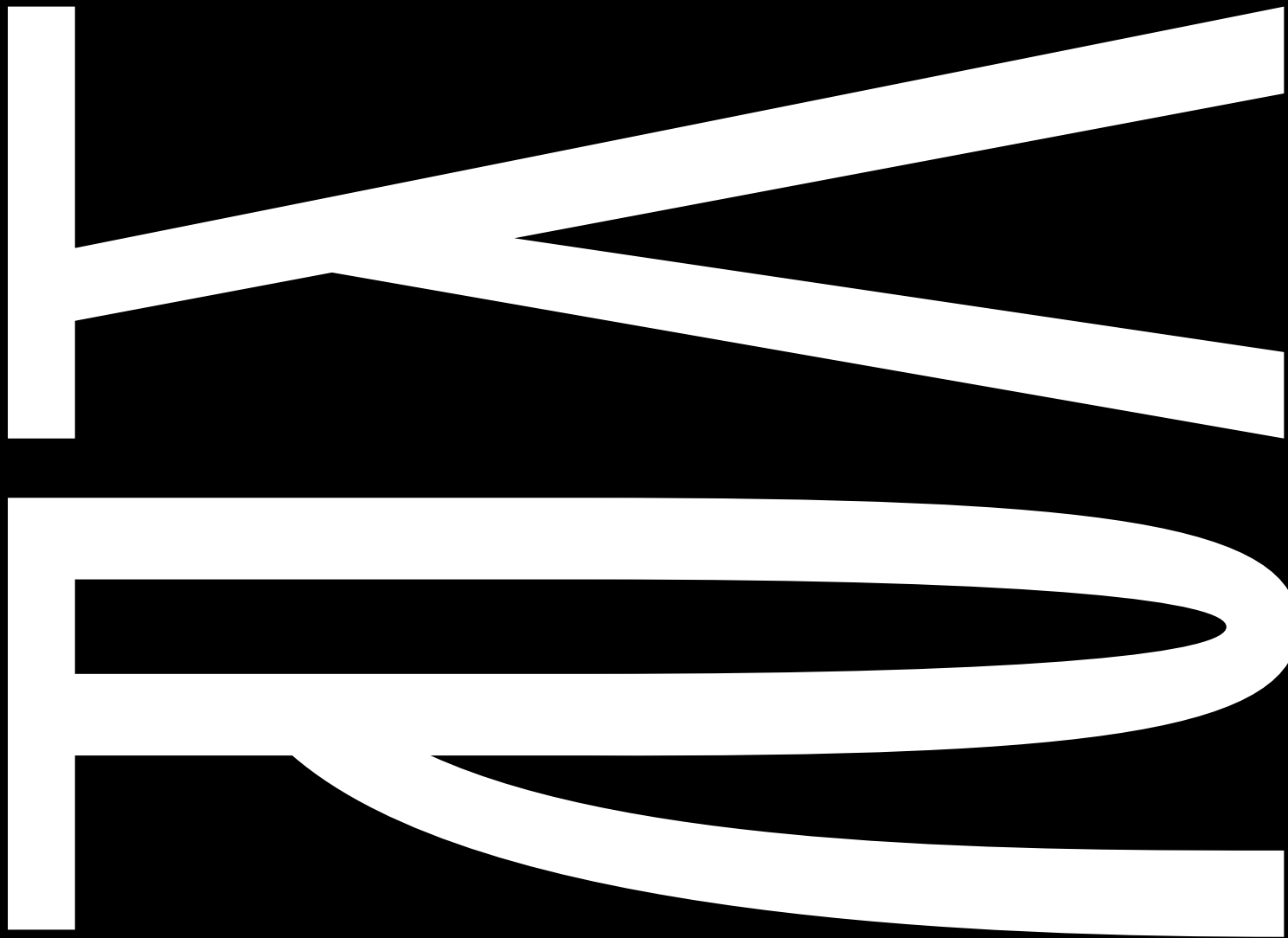
Balintova kniha má široký úhel záběru. Lze z ní vyčíst mnohem hlubší souvislosti než z pouhého životopisu. Jako Američan a Izraelec je Balint schopen nahlédnout Schulzovu životní i posmrtnou situaci z jisté vzdálenosti. Ale jako potomek střeoevropských a východoevropských Židů zároveň vnímá téma velmi osobně. Když přijíždí pár měsíců před ruskou agresí do Schulzova rodného města, neprožívá svou návštěvu jako cizinec, ale jako někdo, kdo hledá (a nenachází) ztracenou část své vlastní rodinné paměti.

TAJEMNÉ ÚTRŽKY

Práce Schulzova životopisce není ani tak zkoumáním toho, co bylo a je, ale spíše toho, co chybí. Z psaných dokumentů, z nichž

lze nejlépe rekonstruovat život, zbývá štůsek dopisů, a ještě těch méně důležitých. Pak jsou tu dvě knihy povídek, které vyšly ještě za Schulzova života, *Skořicové krámy* a *Sanatorium na věčnosti* (polsky *Sanatorium pod Klepsydra*) a pár recenzí ze Schulzova pera roztroušených po časopisech. Rukopisy se nedochovaly žádné, bohužel ani ty k nevydaným textům, jako je dnes už mytický román *Mesiáš*. O nich, stejně jako o chybějící korespondenci máme svědectví od několika Schulzovi blízkých, které ještě za jejich života vyzpovídal neúnavný a celoživotní „hledáč“ Bruno Schulze Jerzy Ficowski. (Ten byl se svým oddaným úsilím pro zachování a propagaci Schulzova díla stejně zásadní jako Max Brod pro Franze Kafku.)

Na druhou stranu tato tajemnost, z níž se čas od času ještě i dnes vynoří nějaký

**TY MOJE SKVOSTNÉ
ZVÍŘÁTKO**

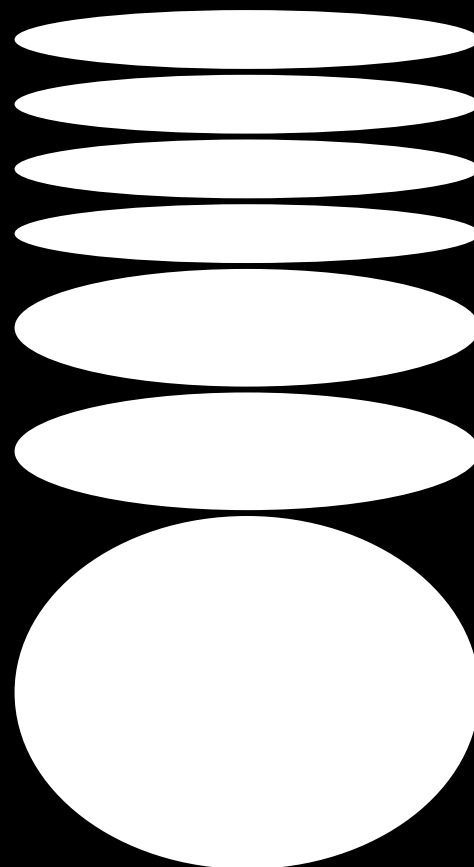
Lucas Rijneveld

TĚŽKÉ DUŠE

Iva Hadj Moussa

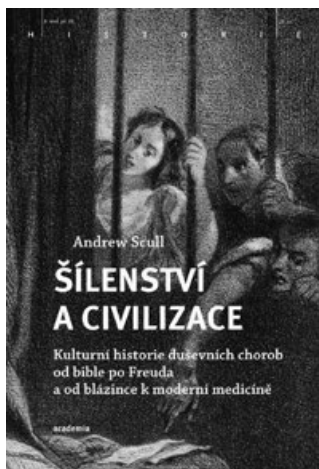
DŘEVĚNÉ OČI

Carlo Ginzburg

Rozečteno

TIPY REDAKCE

Andrew Scull
Šílenství a civilizace. Kulturní historie duševních chorob od bible po Freuda a od bláznince k moderní medicíně
přeložil Jaroslav Veis
Academia, Praha 2019
532 stran

S dějinami psychiatrie bývá potíž. Buď je píší apologeti, kteří by na vás na každé stránce nejradši vyzkoušeli nová psychofarmaka, nebo kritici, kteří celou psychiatrii považují za podvod. Případně se jednou za čas vynoří někdo jako Michel Foucault, kdo dějiny oboru použije pro svou vlastní agendu. V tomto směru je poučená a uměřená monografie historika medicíny a sociologa Andrewa Sculla požehnáním. Jeho ambice je navíc širší než dějiny jednoho oboru, proto se už v titulu objevuje předvědecký, dnes nevhodný termín šílenství. Nebyli to totiž duševně choří ani pacienti, natož klienti, kdo civilizaci po dlouhá tisíciletí vytyčoval vnitřní hranice. Byli to šílenci, posedlí, lunatici a blázni. Kniha, k níž stojí za to se vrátit. (jn)

Eva Švankmajerová
Jsem malířka
František Dryje et al. (ed.)
Kavka, Praha 2023
408 stran

V posledních letech dochází k velkému doplňování české surrealistické knihovny.

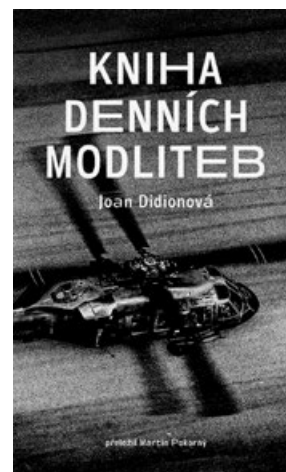
Dvě obsáhlé knihy o Toyen, čtyřsvazkové dílo Zbyňka Havlíčka, vloni dva svazky poezie Karla Šebka. A nyní v nakladatelství Kavka velká monografie Evy Švankmajerové. Tu si sice málokdo hned na první dobrou spojí s nějakým dílem, přesto ve filmech jejího manžela najdete její obrazy zcela běžně — masky ve *Spiklencích slasti*, kulisy divadla v *Aleence*, stejně jako ikonický plakát filmové *Alenky* vytvořila ona. Švankmajerová byla celý život svěbytnou malířkou, aktivní surrealistkou (napsala například román společně s Vratislavem Effenbergerem) a listovat si obrazy jejího vnitřního i vnějšího světa je vtahující, objevné a dovolí upomenout na vlastní noční snění. (vmax)

Libuše Moníková
Pavana za mrtvou infantku
přeložil Radovan Charvát
Argo, Praha 2003
134 stran

V textech o Libuši Moníkové se únavně opakují dohady, zda byla německou, nebo českou spisovatelkou. Jako kdyby

to nebylo jedno. Byla skvělou spisovatelkou. Osobitou, břitkou, sarkastickou, pronikavou. Ona sama by o sobě možná řekla, že jejím určením bylo být cizinkou. V Československu i Německu, kam odešla v roce 1971, i ve svém životě. Vynucené odtržení od domova z ní udělalo existenciálního invalidu, natrvalo ji uvrhlo do vnitřního i vnějšího exilu. Neukotvenou, nechráněnou. Praha pro ni už navždycky představovala fantomovou bolest. Nejen o tom píše v útlé, ale silné biografické próze *Pavana za mrtvou infantku*. Doporučuje se číst za poslechu stejnojmenné skladby Maurice Ravela. (on)

Joan Didionová
Kniha denních modliteb
přeložil Martin Pokorný
NLN — Nakladatelství Lidové noviny,
Praha 2024
336 stran

Svět má paradoxní vlastnosti: čím více mu chceme porozumět, tím více se vzpouzí a zamotává. Málokdo to věděl lépe než americká spisovatelka Joan Didionová, jejíž literární dílo je zaplněno melancholickými postavami, které se snad už jen ze setrvačnosti pídí po nějakém smyslu života, a dějinami, které jim nedávají sebemenší šanci. Dává to smysl — když zažíváte autorský vrchol v deziluzivních sedmdesátých a osmdesátých letech, nemůžete asi jinak. Didionová zachytila společenskou náladu nejen ve Spojených státech amerických, ale i jinde. Důkazem je například nedávno v češtině vydaná *Kniha denních modliteb* (originál 1977) o fiktivní a nestabilní zemi v Latinské Americe, kde se antropoložka, agenti FBI i hlavní postava snaží o nemožné: porozumět světu a sobě. (zst) ●

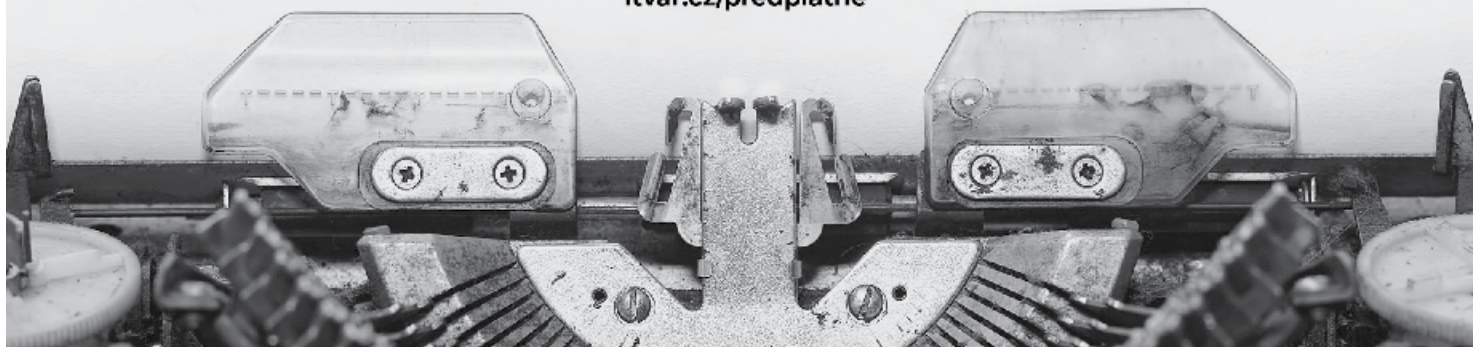
Kvalita prověřená tradicí:

tvor

Nejlepší literatura za nízkou cenu!

tištěné předplatné 1050 Kč
on-line předplatné 550 Kč

itvar.cz/predplatne

MĚSÍČNÍK
PRO SVĚTOVOU
LITERATURU

Překlady, rozhovory,
eseje, aktuality

PLAV
svetovka.cz

Zemědům

LITERATURA
MEZIDRUHOVÉ
CITLIVOSTI

Nan Shepherd, J. A. Baker, Derek Walcott, Hinmatóówyalahqit

Rozhovor: Nicol Hochholczerová o své knize Tenhle pokoj se nedá sníst
Esej překladatele: Karolína Ryvolová o překladu knihy Čhávata z maněže
Garyho G. Steelea

Rezidence

Kafé

Kaprál

Literární salón v bývalém bytě
básníka Zeno Kaprála

Alena Machoninová: Hella

TIC BRNO
←
BRNO
2028

Večer časopisu Host
Autorské čtení,
moderace Jan Němec

16. 5. 2024 od 19:00
Rezidence Café Kaprál
Údolní 17, Brno

www.cafekapral.cz
f RezidenceCafeKaprál
@ rezidencecafekapral

LISTY dvouměsíčník
pro kulturu a dialog

časopis přinášející
bohaté porce textů
o politice i kultuře
z domova i zahraničí

poznejte Listy na listy.cz

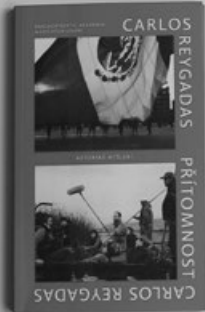
**Burian
aTichák**

**Objevte nakladatelství
Burian a Tichák**

společnost
próza
poezie
poznání
Knihovna Listů
místní historie

bit.ly/burianatichak

VYDÁVÁME ODBORNOU LITERATURU Z OBLASTI FILMU, TELEVIZE, FOTOGRAFIE, DIVADLA, NOVÝCH MĚDIÍ, HUDBY A TANCE. CELOU NABÍDKU NAJDETE NA WWW.NAMU.CZ.

LITERATURA ŽIJE!
ČESKÉ BUDĚJOVICE

22. —
28. 4.

FEDOR GÁL

PAVEL KOSATÍK

ERIK
TABERY

JIŘÍ
BŘEZINA

BOŽENA
SPRÁVCOVÁ

PATRIK
BANGA

RENE KARABASH

MAFMA ESQUE

JOSEF BOLF | BROTHERS QUAY | PAVEL
BÜCHLER | JAKE & DINOS CHAPMAN
MAT COLLISHAW | ROWYNN DUMONT
MARTIN GERBOC | DOUGLAS GORDON
MATOUŠ HÁŠA | GOTTFRIED HELNWEIN
SIEGFRIED HERZ | MAGDALENA JETELOVÁ
DAVID LYNCH | VOLKER MÄRZ | STEFAN
MILKOV | JAN VAN OOST | WOLFGANG
PAVLIK | VIKTOR PIVOVAROV | NIL & KARIN
ROMANO | JAROSLAV RÓNA | NICOLA
SAMORI | MAREK SCHOVÁNEK | JAKUB
ŠPAÑHEL | JAN ŠVANKMAJER | JOHAN
TAHON | MARK THER | ALEXANDER TINEI
MACIEJ TOPOROWICZ | LIU XIA

FRANZ KAFKA & SOUČASNÉ UMĚNÍ
FRANZ KAFKA & CONTEMPORARY ART

9|2 — 22|9|24

CENTRUM SOUČASNÉHO UMĚNÍ DOX
DOX CENTRE FOR CONTEMPORARY ART
POUPĚTOVÁ 1, PRAHA | WWW.DOX.CZ

PŘEDPLAŤTE SI ČASOPIS *HOST*. ZVÝHODNĚNÁ CENA O 260 Kč ZA ROK!

K tištěnému předplatnému je navíc zdarma i elektronická verze a sleva 20 % na nákup knih ve vybraném nakladatelství. Host, čas čist.

K zakoupení také ve vybraných novinových stáncích (Valmont a další). Seznam vybraných prodejců najdete na h7o.cz/kontakt.

www.h7o.cz/predplatne

Meme

KDO TI VEZME MÍRY

Jakub Jetmar

Digitální prostor posledních několik měsíců věnoval spoustu pozornosti Kate Middleton. Hledal totiž důvody její nepřítomnosti ve veřejném prostoru. A vznikaly bájně příběhy.

Královská rodina — proboha, jak to může stále existovat — měla vždy hodně oddaných groupies, z jejichž zájmu žilo nemálo redakcí. Teď se k nim nicméně přidala i horda tak trochu znuděných lidí, co tráví hodně času online, svět poměřují memotvorností a svůj nevybitý intelekt věnují takzvanému shitpostingu. Tady vycítili pramen, z něhož se záhy stala divoká řeka, která pojímala, co potkala. Fanouškovské fikce o brazilské plastice zadku. Vtipy o nepodařené ofině a čekání, až doroste. Metakomentáře o vlastním prožívání online přítomnosti. Pokusy o seriózní novinářinu a fact-checking i tolik-práce-přítom-taková-blbost analýzy. Do toho vstupovala prachbídná práce královského PR, který v jeden moment vypustil rodinnou fotografii, která se ukázala jako upravená ve Photoshopu, což komunikační profesionálové hodili na údajnou amatérskou fotografkou Middleton, a tak jen přiložili pod kotel spekulací. Lid dostal konspiraci, do níž se konečně mohli s chutí zapojit i lidé, kteří příběhům o iluminátech obvykle neholdují. Je to ta ofina?!

Je to rakovina, oznámila dvaadvacetiletá žena v krátkém videu na konci března. Média přitom od začátku psala o zdraví, vědělo se o operaci. Masovými médii stvořená kultura celebrit a voyerismu se však spojila s digitálním konspiračnickým a temným humorem a výsledek má kovovou pachutí. Poučení z celé věci existuje spousta. Spekulovat o něčím zdraví nebývá dobrý nápad, i když se jedná o veřejnou osobnost. Člověk rád příběhy. Monarchie se mají zrušit. Nikdo by neměl být bulvárem a zvědavci donucen sdílet diagnózu. Lidé nedůvěřují médiím. Právo na soukromí už neexistuje. Občanstvo sice má kritické myšlení, využívá ho nicméně jinak, než by si propagátoři tohoto antidota proti chaosu přáli. Zpropadený TikTok, telefony, mladí. Nic není pravda a všechno je možné.

Každý si — podobně jako během pandemie nebo čehokoli, co volá po našem výkladu — do příběhu Middleton dosazuje, co už dávno ví. Co se hodí. Co je blízké. Co zná. Jestli to tak bylo vždy, nebo skutečně vstupujeme do nové éry, ve které se skutečnost rozpadne v nahodile prostupný svět fikcí a konspirací, nevím.

Dějí se věci a lidé jim dávají významy. A pak přijde rakovina a vezme ti míry.

Pokud to je tedy celé pravda.

Autor je novinář.

HOST → 5

Osobnost

ANDREA SEDLÁČKOVÁ

Beletrie

MICHEL FABER

Téma

100 LET BEZ KAFKY

Historie

JIŘÍ WOLKER

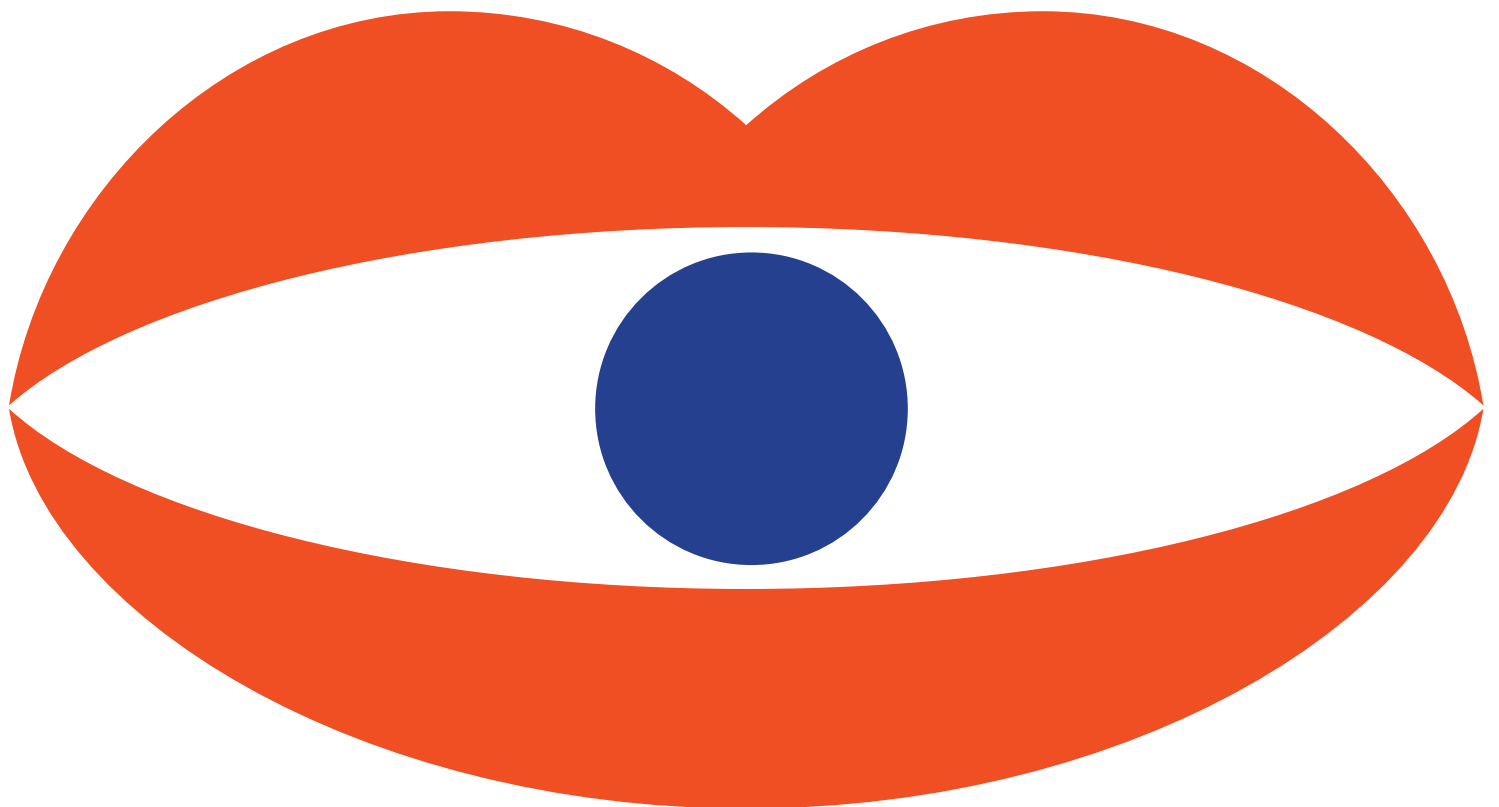
Esej

KONSPIRITUALITA

Polib mě očima.

Andy Warhol

„KNIHA MUSÍ BÝT SEKEROU NA ZAMRZLÉ MOŘE V NÁS.“ FRANZ KAFKA

SVĚT KNIHY PRAHA 24

29. MEZINÁRODNÍ KNIŽNÍ VELETRH A LITERÁRNÍ FESTIVAL
ČESTNÝ HOST: DAS BUCH – NĚMECKOJAZYČNÁ LITERATURA

23.—26. KVĚTNA 2024
VÝSTAVIŠTĚ PRAHA
HOLEŠOVICE

SVETKNIHY.CZ

deník.cz

KAFKA 2024

ECHO

